

arte

Spectaculos se dovedește a fi finalul de stagiune în Capitală. La Radio, în concerte succesive, Orchestra Națională a beneficiat de întâlnirea cu doi dirijori de autentică statură europeană: Horia Andreescu și Christian Badea

Realizată sub bagheta dirijorului Christian Badea, Simfonia a III-a, cu orgă, de Camille Saint-Saëns demonstrează odată în plus că își merită gloria de creație moștenitoare a principiilor simfonismului beethovenian direcționat în mediul parizian al sfârșitului de secol XIX. De această dată a dispus de monumentalitate, de grandoare, de fermă structurare, de pregnante reliefări teatral dramatice pe care Badea le luminează într-o manieră strălucită. Mai puțin captivantă se dovedește a fi la Badea incursiunea în zona romantismului rus; a făcut-o prezentând tot în compania O.N.R., Simfonia „Patetica” de Ceaikovski; avatarurile pătrunderilor psihologice, dramatismul întrebărilor fundamentale rămân în această versiune zone greu accesibile; celebrul vals conceput în cinci timpi, partea secundă a lucrării, a fost marcat de o concretețe dezarmantă a mișcării. Nu se poate uita, cu decenii în urmă, la mijlocul anilor '60, în compania aceluiași ansamblu orchestral, dar sub bagheta lui Igor Markevich, părțile acestei simfonii defăneau – aidoma unui ritual - etapele unei deveniri dramatice situate între visul oniric al fericirii neatinsă și o determinare quasi autobiografică, aceea a eroului covârșit de chinuitoare interogații lăuntrice, o realizare-reper pe care ne-o amintim cu anume religiozitate; nu se poate neglija nici versiunea realizată de Daniel Barenboim, cu Chicago Symphony Orchestra, în cadrul ediției din anul 1998 a Festivalului enescian!

Ultimul concert al stagiunii O.N.R. a fost în același timp ultimul pe care dirijorul Horia Andreescu l-a susținut în calitate de dirijor-șef al Orchestrelor Radio, un moment încărcat de semnificații dintre cele mai diferite ce merită a fi observate! *Simfonia a II-a* de Beethoven se încadrează preocupărilor anilor din urmă pe care Andreescu i-a dedicat valorificării tezaurului simfonismului genialului compozitor

■ cronică muzicală de dimitru avakian

Final de stagiune

vienez. Pe deasupra cizelării detaliilor, a încadrării lor funcționale în marele discurs simfonic, pe deasupra coeziunii, a clarității acestuia, se poate vorbi de acel antren al mișcării propulsate de forța interioară a comunicării; este o comunicare permanent stenică ce clarifică, ce luminează sensurile acestui opus al unei tinereți aflate în pragul maturității. Reiau o idee pe care am mai notat-o în rândurile acestei pagini; iată, după o jumătate de secol, după maestrul George Georgescu, asistăm de această dată, în cazul lui Andreescu, la structurarea unei noi concepții asupra simfonismului beethovenian.

adevăr exemplară a programului; mă refer la prezența lucrărilor datorate compozitorilor noștri actuali, Doina Rotaru și, respectiv, Adrian Enescu. Entuziasmantă se dovedește a fi – în cadrul aceluiași program – prezența artistică a tinerei compozitoare Diana Rotaru; prin ce spune, prin felul în care o spune. Se poate vorbi de un profesionalism ferm stăpânit în baza unei originalități creatoare ce își găsește drumul firesc către publicul sensibil, inteligent, al sălii de concert.

Prezențele solistice ale onora dintre aceste ultime concerte de stagiune? Dintre cele mai interesante,

Christian Badea. Fotografie de Virgil Oprina

Data fiind implicarea pe care o demonstrează Badea și Andreescu, un asemenea mod de lucru extins pe durata mai multor săptămâni, a mai multor concerte, ar ridica nivelul actual al formației, ar consolida statutul acesteia în contextul vieții muzicale sud-est europene. În mod cert, Orchestra Radio s-ar putea situa deasupra acelui nivel mediu acceptat de marea majoritate a publicului, deasupra nivelului asumat în mod comod de marea majoritate a instrumentiștilor ansamblului. Altminteri, rezultatul momentului poate rămâne ocazional. Nu pot să nu observ, pe de altă parte, în ambele cazuri, structurarea în

chiar captivante, unele inegale. Sensibilitate și eleganță a expresiei, aspecte ce s-ar dori întărite de o sporită forță a comunicării, etalează tânărul pianist Andrei Licareț; iar aceasta într-un concert cum este cel de al 4-lea, în sol major de Beethoven, lucrare ce solicită aportul unei maturități de gândire, de atitudine, pe care le va aduce experiența de viață, meditația.

Un temperament cu totul diferit, spectaculos, dinamic, de specială atracțiozitate, etalează tânărul violonistă Anna Țifu, laureată cu distincția supremă a Concursului Internațional „George Enescu”; dispune de o comunicare ardentă, de un seducător timbru violonistic

ce animă cu sens dramatic paginile primului *Concert* de Dmitri Șostakovici.

Tineri muzicieni în compania maestrilor, pare să fi fost ideea care i-a adus laolaltă pe violonista Mihaela Martin, pe violoncelistul Franz Helmerson, cu pianista Alexandra Costin pe parcursul momentelor triplului *Concert* de Beethoven. Un trio inegal și o realizare pe măsură. Extremele? O evoluție violonistică pregnantă, și – pe de altă parte – un parcurs violoncelistic nesigur al uneia dintre cele mai dificile partituri solistice marcate de această dată de precarități jenante.

Puțini sunt cei care realizează actualmente semnificația cu totul specială a etapei pe care o parcurge viața noastră muzicală. Pe parcursul a șase luni, iată, personalități importante ale vieții noastre muzicale, ale vieții muzicale europene, cum sunt pianistul Valentin Gheorghiu, dirijorii Cristian Mandeal și Horia Andreescu, au fost nevoiți să părăsească instituțiile muzicale în care au activat vreme de decenii, Filarmonica bucureșteană și Societatea Română de Radiodifuziune. Ministerul Culturii pregetă a numi un dirijor care să-și ia răspunderea readucerii ansamblului la nivelul unor parametri artistici de nivel european. În cazul S.R.R. lucrurile s-au mișcat mult mai repede și fără mare răsunset, în spatele unor „uși închise”. Numiri importante – dirijor, solist - au adus „la rampă”, cu totul recent, tineri muzicieni ce dispun de experiență concertistică limitată, de realizări puțin semnificative pe această direcție. Se revine, oare, la formula promovată cu decenii în urmă, formula potrivit căreia „oricine poate fi înlocuit de oricine”? Așa se pare. Realizează, oare, conducerea S.R.R. că alimentează în continuare instituția solistului „de stat”, situație anacronică, de tip sovietic, inexistentă actualmente chiar și în Rusia?

Prin însăși natura poziției sale, solistul este unic. Își menține statutul atâta vreme cât este solicitat pe „piața” valorilor de artă, pentru un concert sau pentru altul. Dinamica înnoitoare a vieții artistice trebuie să se manifeste în mod firesc, înnodând trecutul, experiențele valabile ale acestuia, cu prezentul aflat în continuă mișcare.

Pentru un viitor pe care îl pregătim de astăzi. ■

Violonista Anna Țifu

Mezzosoprana Alicja Wegorzewska-Whiskerd

Pianistul Andrei Licareț